

Informacija o programu „STOP INFLACIJI“

U junu 2022. godine Vlade Crne Gore je utvrdila Odluku o privremenom ograničavanju marži u trgovinama na veliko na 5 odsto, a u malim trgovinama na 7 odsto za sljedeće proizvode: pšenično bračno (tip 400 i 500), šećer, suncokretovo ulje i kuhinjska so (u daljem tekstu: Odluka). U skladu sa Zakonom o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, koji je Skupština Crne Gore usvojila 10. maja, predlagač mjera je Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma. Donošenje ove odluke je imalo za cilj da doprinese otklanjanju štetnih posljedica rasta cijena osnovnih životnih namirnica, dovede do smanjenja inflatornih očekivanja i doprinese postizanju neophodne stabilizacije cijena osnovnih životnih namirnica, što bi u krajnom očuvalo realni kupovni standard građana.

Podaci o godišnjoj stopi inflacije u periodu od juna 2022. godine do januara 2023. godine (podaci prikazani u Tabeli 1. i izraženi promjenom Indeksa potrošačkih cijena *engl. Consumer Price Index - CPI*) pokazuju da i dalje postoji veoma visoka i rastuća inflacija. Godišnja stopa inflacije je u junu 2022. godine iznosila 13,5%, a prema poslednjim dostupnim podacima u januaru 2023. godine iznosi 16,2%. Iako je inflacija problem sa kojim se suočavaju sve zemlje svijeta i ključno je izazvana eksternim šokovima, kao što su problemimi nedovoljne ponude na globalnom nivou i energetska kriza, za crnogorsku ekonomiju koju karakteriše visok stepen otvorenosti posebno je važno da se na adekvatan način prilagodi novonastalim uslovima. Ključni faktori koji determinišu opšti porast cijena jesu: rat u Ukrajini, prekidi lanaca snabdijevanja, posljedice COVID-19 pandemije i rastuća neizvjesnot, rast finalne potrošnje.

Tabela 1. Godišnja stopa inflacije u Crnoj Gori

	Godišnja inflacija (CPI)
Jun 2022.	13,5%
Jul 2022.	14,9%
Avgust 2022.	15,0%
Septembar 2022.	16,0%
Oktobar 2022.	16,8%
Novembar 2022.	17,5%
Decembar 2022.	17,2%
Januar 2023.	16,2%

Izvor: Monstat

Evidentno je da faktori koji su djelovali u junu 2022. godine kada je Vlada donijela Odluku i dalje djeluju, da se Crna Gora nalazi u zoni visoke inflacije i da je u analiziranom periodu

došlo čak da rasta godišnje stope inflacije. **Stoga smatramo da je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se inflacija stavila pod kontrolu i zaštitila kupovna moć građana.**

Na osnovu podataka Uprave za inspeksijske poslove i redovnih izvještaja i analiza Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma primjećuje se da je prisutan trend rasta cijena najvećeg broja proizvoda koji su predmet praćenja i kontrole, a što je u skladu i sa zvaničnim podacima MONSTAT-a o rastu prosječne stope inflacije.

Do smanjenja finalnih maloprodajnih cijena za regulisane proizvode je došlo i pored toga što je kod nekih od proizvoda došlo do rasta nabavnih cijena. Na osnovu prethodnih podataka jasno može zaključiti da je Odluka imala povoljno dejstvo na smanjenje cijena osnovnih životnih namirnica i da je u značajnoj mjeri zaštitila životni standard građana, a pogotovo onih najugroženijih kategorija u čijoj strukturi potrošnje osnovni prehrambeni proizvodi zauzimaju najveće relativno učešće.

Pored navedenog u cilju ublažavanja negativnog uticaja rasta cijena na standard građana, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma je u dogovoru sa predstavnicima maloprodajnih lanaca kreiralo program „STOP INFLACIJI“ koji podrazumjeva definisanje antiinflacione korpe koja će sadržati najmanje po 1 artikal iz svake od 25 vrsta proizvoda koji su dati u tabeli 1.

- Izbor konkretnog artikla iz definisane vrste proizvoda **vrši sam trgovac** i formira cijenu u skladu sa prethodno postignutim dogovorom sa Ministarstvom (trgovačka marža u maloprodaji ne treba da bude iznad **5%**, dok je trgovačka marža u veleprodaji takođe limitirana na **5%**).
- Trgovac je u obavezi da vodi evidenciju o **vrstama, cijenama** i zaračunatim **maržama** na pojedinačne artikle koji ulaze u strukturu antiinflacione korpe i na zahtjev Ministarstva iste dostavi na uvid.
- Svi trgovci imaju mogućnost da **prošire listu proizvoda** koji ulaze u sastav antiinflacione kopre, formiraju cijene prema postignutom dogovoru i o tome vode adekvatnu evidenciju, ali trgovac **ne može skraćivati listu proizvoda**.
- Trgovac može mijenjati artikle u okviru **iste vrste proizvoda** u zavisnosti od raspoloživosti i zaliha, na mjesečnom nivou.
- Trgovci će artikle obilježavati na poseban način, a Ministarstvo će obezbijediti odgovarajuću promotivnu kampanju trgovaca koji pristupe ovom sistemu snižavanja cijena.

Opšti uslovi za izbor proizvoda:

- Artikal ne smije biti pri isteku roka.
- Artikal ne smije imati manjkavosti niti bilo kakva oštećenja.
- Artikal ne smije biti lošijeg kvaliteta od prosječnog kvaliteta proizvoda određene vrste.

Tabela 1. Predlog vrsta proizvoda koji obavezno ulaze u antiinflacijsku korpu

Redni br.	Vrsta proizvoda	Maksimalna marža
1.	Kokošija jaja (10 komada)	5% i 5%
2.	Domaći sir (1kg)	5% i 5%
3.	Tvr dokori sir, kačkavalj (edemer, gauda)	5% i 5%
4.	Jogurt (1l)	5% i 5%
5.	Mlijeko (1l)	5% i 5%
6.	Krompir (1kg)	5% i 5%
7.	Pirinač (1kg)	5% i 5%
8.	Pasulj (1kg)	5% i 5%
9.	Makaroni (tjestenina)	5% i 5%
10.	Pileće meso 1 kg	5% i 5%
11.	Šunka u omotu 1 kg	5% i 5%
12.	Suvo svinjsko meso 1 kg	5% i 5%
13.	Sardine u ulju	5% i 5%
14.	Mliječna čokolada	5% i 5%
15.	Kafa mljevena	5% i 5%
16.	Bezalkoholni napitak (koka kola, pepsi, kola, tonik i dr.)	5% i 5%
17.	Sok od raznog voća (kašast)	5% i 5%
18.	Konzervirano povrće (salata, krastavac, paprika i dr.)	5% i 5%
19.	Hrana za bebe	5% i 5%
20.	Šampon za bebe	5% i 5%
21.	Dječije pelene	5% i 5%
22.	Higijenski ulošci	5% i 5%
23.	Šampon za odrasle	5% i 5%
24.	Kupka za odrasle	5% i 5%
25.	Deterdžent za pranje veša	5% i 5%